

**European Education and Culture
Executive Agency (EACEA)
1049 Brussel
Belgium**

12. 05. 2025

VEC: Podnet k porušovaniu ľudských práv a k neúčelnému použitiu eurofondov

Slovenská komora učiteľov sa nezvyčajne obracia na Vás s problémom, v ktorom sme vyčerpali už viaceré štátne možnosti. Ide o opakované a závažné porušovania práv utečeneckých ukrajinských detí v školskom systéme. Komora sa opakovane obrátila na ministerstvo školstva v priebehu posledných 6 mesiacov a aj pred tým s apelom na takéto porušovanie. Dokonca v marci 2025 sme doručili ministerstvu školstva aj predžalobnú výzvu. Obraciame sa na Vás v snahe predísť súdnemu procesu so SR, ktorý by rozhodne poškodil povest' našej krajiny v celej Európe. Porušovanie sa týka všetkých ukrajinských detí od cca. 4 rokov do 18 rokov, rádo ide o desaťtisíce detí. O aké problémy ide?

1. Ministerstvo školstva SR požiadalo EÚ a dostalo na utečenecké deti v období od januára 2023 do februára 2025 navýšené dvojnásobné normatívy na každé takéto UA dieťa. Išlo o EÚ financie vo výške asi 100 mil. eur. Tieto finančné prostriedky boli použité v podstate bez priamej podpory detí a ich integrovania. Ministerstvo školám peniaze odovzdalo bez usmernenia, bez sledovania viazanosti na UA deti, bez sledovania akýchkoľvek ukazovateľov a výkazov. Školy dané financie následne minuli bezprecedentne na prevádzku škôl, nákup spotrebného materiálu, prerábky budov a kúpy nábytku. UA deti totiž nijako nezvýšili náklady škôl (nevznikali nové triedy, iba sa zvyšovali počty detí v triedach, energie sa neminulo viac). Náklady na príchod detí v školách boli minimálne, hoci EÚ na tieto deti vyčlenili 100 miliónov eur aj s určením účelu podľa Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2023/1676 zo 7. júla 2023 sa píše v úvode v bode 4): „Vzhľadom na to, že *treba vyvinúť ďalšie úsilie na riešenie osobitných potrieb štátnych príslušníkov tretích krajín vrátane utečencov a ľudí, ktorí utiekli pred ruskou agresiou voči Ukrajine*, by sa pre príslušné typy operácií mali stanoviť osobitné jednotkové náklady.“
2. Od príchodu utečeneckých detí z UA ministerstvo školstva neprijalo žiadne opatrenia na ich podporu v školskom prostredí. [Stránka pre rodičov](#) alebo [všeobecné informácie](#) ponúkajú informácie naposledy z leta r. 2022, čiže 3 roky staré. Ministerstvo nepripravilo od vojny žiadne usmernenia, materiály, kroky, ako utečenecké deti začleňovať do škôl. Závažným problémom je, že ministerstvo neposkytlo nijaké posilnenie psychosociálnej podpory pre tieto deti v školách - v rámci systému poradenstva a prevencie alebo školských podporných tímov. Všetky medzinárodne dokumenty uvádzajú potrebu v ich jazyku im túto pomoc poskytovať. Z ministerstva nešlo ani jedno usmernenie ani jedna pomoc, ani euro na podporu týchto služieb. Nie sú ukrajinské diagnostické manuály, nie sú terapeuti, psychológovia, sociálni, liečební pedagógovia, ktorých by školstvo systémovo zamestnávalo na podporu detí. Napriek 100 mil. z EÚ fondov, ktoré boli na takúto podporu určené.
3. Ministerstvo školstva neposkytlo žiadnu pomoc v jazykovej oblasti deťom utečencov, neexistujú

dokumenty na usmernenie tejto problematiky, po veľkom tlaku sa v školskom zákone urobili nejaké ústupky (napr. že môžu byť deti aj dlhšie nehodnotené známami), ale bez akejkoľvek ďalšej informovanosti. V zákone sa uvoľnila možnosť na adaptačné triedy pre deti cudzincov (udialo sa tak 3 roky po začiatku vojny) a ministerstvo nepripravilo žiaden systémový koncept takýchto tried (aktuálne ministerstvo na niečom pracuje, no je to veľmi nedostatočné) a predovšetkým, bez akéhokoľvek finančného krytia. Umožňuje sa iba tzv. Podporné opatrenie na jazykový kurz - kde je možnosť 200 hod. základného a asi 150 hod. rozširujúceho kurzu. Počet je veľmi nedostatočný, zároveň štát nemá finančne kryté tieto počty hodín, neumožňuje podľa Zákonníka práce zamestnávať ľudí na túto podporu (ministerstvo sa rozhodlo, že podporí iba čisto odučenú 45 min. hodinu, nie prípravy a množstvo času na vzdelávanie týchto ľudí, keďže nemáme na Slovensku na to odborníkov ani študijné odbory). Z eurofondov či štátneho rozpočtu sa pripravujú jednorazové aktivity na kurzy štátnych jazykových škôl, je v tom však chaos, meškanie a, samozrejme, chýba akákoľvek štátna koncepcia. Nemáme vytvorené kurikulum pre tieto deti, nemáme upravené testovania, prijímačky a maturity, ako v okolitých krajinách.

4. Závažným problémom je tiež neprijatie žiadnej vzdelávacej politiky na podporu detí cudzincov. Nemáme pre nich upravené kurikulum, upravené národné testovanie, prijímacie pohovory ani maturitné skúšky. Tieto deti musia teda čeliť vážnej diskriminácii a na slabom trhu stredoškolského vzdelávania súťažiť so slovenskými deťmi, ktoré majú mimoriadne veľký jazykový náskok. Ukrajinské deti neprišli na Slovensko budovať si kariéru, ani za prácou, či lepšími podmienkami. Oni museli v pyžame utekať pred bombardovaním. Sú to deti, ktorým život zobral všetko. A mnohí z nás sa im denne pozeráme s pokorou do očí.
5. Neúplne štatistiky, doteraz publikované, ukazujú, že máme len veľmi malú časť UA detí utečencov začlenených v stredných školách, lebo neprejdú cez bariéru slovenských prijímačiek. Stredné školy im odmietajú prispôbovať prijímací proces, lebo je často pretlak na miesta, tak úradníci ako aj niektorí riaditelia dokonca priamo povedia, že prečo by mali byť diskriminované slovenské deti, za čím sú neraz proruské nálady na Slovensku. Aj napriek tomu, že SR sa zaviazala v Dohovore, že bude utečeneckým deťom poskytovať komplexnú starostlivosť.
6. Na školách dostávame opakovane podnety od UA rodičov, že slovenskí učitelia zakazujú hovoriť deťom po ukrajinsky s kamarátmi s dodatkom: "Na Slovensku po slovensky", máme to zdokumentované z podnetov rodičov. Ministerstvo napriek upozorneniu nikdy školy v tomto neusmernilo.

Suma sumárum: ukrajinské deti sú v slovenských školách diskriminované, neposkytuje sa im potrebná pomoc na začleňovanie, deti so špeciálnymi potrebami nemajú žiaden servis. Ministerstvo nevie zdokumentovať v podstate žiadne relevantné nástroje podpory, metodické usmerňovanie, monitorovanie ani financovanie potrebných opatrení.

Štátna školská inšpekcia upozornila na závažný stav tohto problému ([Analýza a odporúčania](#), 2023), rovnako aj expertná organizácia Centrum vzdelávacích analýz vydala [4 analytické správy](#) (2022-2025). K tomu sa čerstvo pridal aj Najvyšší kontrolný úrad s kritickou [analýzou o nefunkčnej podpore štátu pri integrácii cudzincov](#) (apríl 2025). Situáciu v Bratislave podrobne monitoruje a realizuje v rámci občianskej spoločnosti [Inklucentrum - Centrum inkluzívneho vzdelávania](#) a je jasné z práce s deťmi z Ukrajiny a ich rodinami, že podpora sa nedostavila od štátu dodnes. Množstvo detí zažívajú typické prejavy posttraumatickej stresovej poruchy (PTSD), depresie, úzkosti, sebaoškodzovanie, látkové a nelátkové závislosti, izoláciu a už aj [nastupujúcu radikalizáciu](#). Štát nezabezpečil pre školy žiadnu systémovú pomoc, nespolupracoval s občianskym sektorom, ktorý nadobudol know how v problematike a nechal rásť živelnosť. To bude mať mimoriadne vážne následky na stav duševného zdravia týchto detí, ich budúcnosť, kariérový rast, kvalitu vzdelávania, uplatniteľnosť na trhu práce.

Najlepší záujem dieťaťa, ktorý deklaruje Dohovor a obzvlášť Komentár OSN č. 14/2013 o najlepšom záujme, bol na Slovensku v prípade týchto detí hrubo porušený, následky môžu byť v mnohých prípadoch fatálne (aktuálne na gymnáziách v BA máme asi 40 UA detí, čo je zlomok z toho, ako by pri počte UA detí malo byť). Nechystajú sa žiadne systémové kroky a je povinnosť našej stavovskej organizácie na to nielen upozorniť, ale aj žiadať nápravu.

Sme pripravení po konzultáciách uvedené podanie adresovať aj Európskej komisii a sme pripravení uvedený list pretaviť do žaloby na Európskom súde pre ľudské práva.

S pozdravom

Viktor Križo
 **SLOVENSKÁ
KOMORA
UČITEĽOV**